

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 3 Aanvraag referendum over de associatie-overeenkomst van de Europese Unie met Oekraïne

13 maximumscore 2

een knelpunt met betrekking tot het democratische gehalte van het politieke systeem:

- veel kiezers ervaren een groeiende afstand tussen kiezer en gekozenen / de kiezer heeft te weinig invloed op beslissingen van het parlement / een deel van de burgers voelt zich niet vertegenwoordigd door de politieke partijen in het parlement 1
- citaat uit tekst 6, één van de volgende: 1
 - “(...) een ingrijpende miljardendeal die stilletjes en bijna onbesproken door de beide Kamers in Nederland is geloodst.” (regels 18-21)
 - “(...) omdat de kiezer geen enkele grip meer heeft op grote ontwikkelingen in Nederland en de Europese Unie.” (regels 23-25)

14 maximumscore 2

een knelpunt als gevolg van de omgeving van het politieke systeem:

- de toenemende verwevenheid van de binnenlandse politiek (het binnenlands bestuur) met internationale politieke organisaties zoals de EU 1
- citaat uit tekst 6: “Dat vonden we een te grote Brusselse bemoeienis met de Nederlandse democratie.” (regels 6-9) 1

15 maximumscore 2

voorbeelden van argumenten tegen een (raadgevend) referendum:

- Het ondergraaft het principe van de representatieve democratie. / De volksvertegenwoordiging in een parlementaire democratie is verantwoordelijk om de beslissingen te nemen (indien het referendum bindend is of als bindend wordt beschouwd).
- Met een ja/nee- of voor/tegen-vraagstelling dreigt een simplificatie van het voorstel / gaan alle nuances verloren.
- Burgers redeneren vanuit eigenbelang, terwijl volksvertegenwoordigers de verschillende belangen tegen elkaar afwegen.
- Wanneer de opkomst laag is, krijgen burgers die wel gekomen zijn een onevenredig grote invloed.
- Burgers stemmen om andere redenen voor of tegen de betreffende vraagstelling (bijvoorbeeld tegen de EU of tegen het kabinetsbeleid).
- Het kabinet kan geen effectief (buitenland)beleid voeren als het steeds rekening moet houden met een referendum achteraf (niet als het referendum als raadgevend wordt beschouwd).

per juist argument

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

16 maximumscore 1

voorbeeld van een juiste uitleg:

Door het raadgevend referendum kan het overheidsbeleid meer in overeenstemming worden gebracht met wat de kiezers willen, dus de representativiteit van politieke besluiten neemt toe. (Als een meerderheid van de kiezers de associatie-overeenkomst afwijst, is er een groot verschil met wat de meerderheid van de Tweede Kamer wil; als de politiek (het kabinet en het parlement) de uitslag van het referendum respecteert, neemt de representativiteit van de besluitvorming toe.)

of

Doordat volksvertegenwoordigers weten dat besluiten gecorrigeerd kunnen worden door referenda, zullen politici er al vroegtijdig belang bij hebben hun plannen goed af te stemmen op de voorkeuren die onder de bevolking leven. Referenda hebben dus al een positieve invloed op de representativiteit zonder dat ze feitelijk gehouden worden.

17 maximumscore 2

voorbeelden van juiste antwoorden:

- het bevorderen van vrede
- het bevorderen van het welzijn van haar volkeren
- het brengen van stabiliteit
- het brengen van veiligheid
- het bevorderen van welvaart
- het versterken van de economische samenwerking tussen Europese landen
- het bevorderen van de interne markt

per juist antwoord

1